

НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

5000 гр. Велико Търново, бул. „България“ № 76

телефон: (062) 618 822; факс: (062) 618 899; e-mail: nyu@nyu.bg

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Димитър Салтиров Димитров

Шуменски Университет „Епископ Константин Преславски“
„Факултет по технически науки“

на дисертационния труд на полк. доц. д-р Румен Ангелов Маринов

**на тема: „ДИНАМИКА НА ВОЕННАТА СИГУРНОСТ В
ПРОМЕНЯЩАТА СЕ СРЕДА ЗА СИГУРНОСТ“**

представен за придобиване на научна степен „доктор на науките“

в област на висше образование 9. „СИГУРНОСТ И ОТБРАНА“,
Професионално направление 9.1. „НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ“

Основание за представяне на становището: Заповед №РД-06-136/04.07.2024г. на Началника на НВУ „В. Левски“ относно назначаване на научно жури по защита на дисертационен труд.

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

Дисертационният труд е много добре структуриран в съответствие с поставената цел, научноизследователски задачи, теза, обект и предмет на изследване и отразява възприетия от автора подход към темата. Състои се от увод, пет раздела, заключение, списък на използваната литература и приложения с общ обем от 525 страници и включва 32 таблици и 81 фигури.

В изследването са използвани 203 основни литературни източници. От тях 38 нормативни акта, 63 заглавия на кирилица, 68 източника на латиница и 34 са интернет източници.

В увода са дефинирани обектът, предметът, целта, основните изследователски задачи на изследването, методологията и тезата на изследването, а именно - нарастващата роля на националната сигурност и влиянието на променящата се среда за сигурност върху динамиката на военната сигурност на страната. Проучването на тази динамика е от съществено значение за разбирането на сложността на средата за сигурност и потенциалното въздействие върху военната сигурност. На тази тема е обърнато вниманието, което заслужава, в представения дисертационен труд.

По тематиката на представения дисертационен труд няма аналогични разработки. Анализираният от полк. доц. д-р Румен Маринов проблем се характеризира със своята комплексност и многопластовост.

Авторът притежава задълбочени теоретични познания и практически опит в областта на професионалното направление и научната специалност, в които е разработил дисертационния труд.

Сигурността на една нация е от първостепенно значение, но тя не трябва да струва прекомерно много. Предложено е намирането на баланс между необходимите възможности и наличните ресурси. Разглежданата теза научно защитава подхода за постигане на рентабилен баланс, който ще доведе до подобряване на институционалната основа, организационната структура, обучението и научните изследвания на системата за национална сигурност. За да се гарантира, че реорганизацията на подсистемите за сигурност на Европейския съюз и НАТО е ефективна, балансирана и контролирана, авторът предлага подход на непрекъснатост на планирането. Този подход поставя основата за стабилна и устойчива система за сигурност.

Следователно *анализираните в дисертационния труд проблеми имат научна и практическа значимост*, защото влияят за цялостно разбиране на динамиката на военната сигурност като разкриват пренебрегвани фактори, които оказват влияние върху националната сигурност на Република България.

При разработване на дисертационния труд и за постигане на научноизследователската теза, са използвани конвенционални и иновативни методи. Към първите може да отнесем анализ и синтез, критично изследване, системен, факторен и сравнителен анализ, а към вторите - мултидисциплинарен подход, използване на феноменологични методи, използване на тълкувателна интерпретация, прилагане на статистически техники, валидиране и прилагане на изследователски резултати, както и провеждане на анализ и управление на риска.

Поради интердисциплинарния характер на избраната тема, поставените цел и задачи, докторантът е разработил дисертацията при адекватно подобрени ограничения, които трябва да бъдат взети предвид.

Кандидатът полк. доц. д-р Румен Ангелов Маринов отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в Република България за придобиване на научна степен „доктор на науките“.

2. Оценка на научните резултати и приносите на дисертационния труд.

Обхватът на изследването (научноизследователската теза, обектът, предметът, целта и изследователските задачи, както и постигнатите резултати) дават основание тази дисертация да бъде квалифицирана като *научна и практико-приложена*.

Дисертационното изследване обогатява наличното знание, методологическите подходи, концептуалните интерпретации и понятийния апарат в разглежданата предметна област. Приносите, които намирам в предоставената ми за изготвяне на становище дисертация, имат

научен и научно-приложен характер и могат да се отнесат към групата „разработване на нови методологии и модели“ и групата „обогатяване на съществуващи знания“. Те съдържат и съответните елементи на научна новост.

Аргументирам цялостната си положителна оценка, като акцентирам върху описаните по-долу основни и значими научни и научно-приложни приноси. Приемам формулировките на посочените от дисертанта приноси (стр.52 от автореферата), които отразяват адекватно неговите изследователски постижения.

Основните научни и научно-приложни резултати, постигнати в дисертационния труд, могат да бъдат систематизирани, както следва:

Обогатена е теорията за сигурност чрез определения за описване съдържанието на националната и военната сигурност и са използвани статистически методи за определяне състоянието на националната сигурност на Република България.

Определено е относителното тегло за влияние на подсистемите на националната сигурност по метода на йерархията и е създадена матрица за оценка на подсистемите на националната сигурност.

Адаптирана е методика за определяне динамиката на националната сигурност и са анализирани различни модели за сигурност на държавата.

Определени са приоритетите за влияние на подсистемите изграждащи националната сигурност на Р България към 2023г., получени чрез анкетно проучване на експертен състав.

Разработена е система от критерии за оценка йерархията за влияние на подсистемите на системата на националната сигурност на страната.

Предложен е оптимален вариант за определянето на състоянието на военна сигурност на страната, чрез военния бюджет, прогнозирано е състоянието на военната и националната сигурност на страната.

По метода на игрите са разработени стратегии за поведение на Р. България по осигуряване националната сигурност на страната.

Апробирана е методика за определяне динамиката на военна сигурност при едновременното действие на две причини за изменение на средата за сигурност в даден регион от света.

Основните научни и научно-приложни приноси в дисертационния труд са намерили отражение и в публикационната дейност на автора.

Разширена е теорията за динамиката на военната сигурност в променяща се среда чрез предложените адекватни препоръки за запазването и развитието на научно-техническия капацитет на България за нови технологии за опазване на националната сигурност.

Подобряване на координацията с органите на управление и функционирането на системата за защита на националната сигурност.

Разработване на методика за оценка на военната сигурност на Р. България на основа на военния бюджет, неговото рационално изразходване и варианти за поведение на страната при различни заплахи за националната сигурност.

Тук може да се добави, че в известен смисъл аналитичните и тълкувателни умения на автора компенсират в достатъчна степен теоретичните дефицити в социално-управленската наука по разработвания проблем.

По темата на дисертационната разработка кандидатът е приложил списък от 14 заглавия на публикации в сборници с научно рецензиране, които пряко кореспондират с темата на дисертационния труд и разкриват компетентността на докторанта в научната област, в която е разработена дисертацията. В жанрово отношение, основно са доклади изнесени на университетски научни конференции.

Анализът на публикациите предоставя следните сведения:

1. Публикациите са създадени и публикувани за относително продължителен период (седем години), представени на различни форуми, което илюстрира продължителността на интереса на автора към темата.

2. Осем от публикациите са публикувани на български, а шест са на английски език.

3. От предложените 14 заглавия 11 са авторски и 3 в съавторство.

4. Публикациите са свързани с дисертационния труд и разкриват компетентността на докторанта в научната област, в която е разработена дисертацията.

5. Потърсен е път постигнатите резултати да се направят достъпни и използваеми както за научната общност, така и за обучаващите се лица.

Констатираните резултати обосновават формирането на висока оценка за приложената към дисертационната разработка научна продукция. Може убедено да се счита, че тя осигурява необходимата публичност на изследванията.

Считам, че разработеният дисертационен труд е лично дело на полк. доц. д-р Румен Ангелов Маринов и отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за приложение на закона за развитие на академичния състав в Република България.

3. Критични бележки

Дисертационният труд отговаря на изискванията за такъв вид научен труд и аз нямам критични бележки към него и придружаващите го материали по процедурата за защита на научната степен „доктор на науките“ на полк. доц. д-р Румен Маринов.

Резултатите от дисертационния труд могат и следва да се използват за актуализиране на учебните програми за обучение в ОКС „бакалавър“ - за студенти и курсанти и в ОКС „магистър“

Препоръчвам на автора в бъдещата си научноизследователска работа да продължи изследванията по проблематиката на дисертационния труд. Потенциал за това е обучението на докторанти под негово ръководство.

Препоръчвам изложените научни и научно-приложни постановки и препоръки да се популяризират широко и с различни средства, с цел осигуряване на най-много възможности за въвеждане в практиката.

Авторът да продължи усилията си в търсенето на възможности за популяризиране на резултатите от своята изследователска работа в престижни международни издания, индексирани в световните библиографски и наукометрични системи.

4. Заключение

Дисертационният труд се отличава с актуалност, теоретична и методологична издръжаност, избор на методически инструментариум и възможност за практическо приложение на получените резултати.

Представява значителен и оригинален принос в науката, в частност в област на висшето образование 9. „СИГУРНОСТ И ОТБРАНА“, Професионално направление 9.1. „НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ“

Може да се направи изводът, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ за придобиване на научната степен „доктор на науките“ от неговия автор полк. доц. д-р Румен Маринов.

5. Оценка на дисертационния труд

Дисертацията отговаря на формалните реквизиторни изисквания на чл.27, ал.1 ППЗРАСРБ, а разработката на отделните проблеми в дисертационния труд представлява едно издръжано от езикова и стилистична гледни точки научно изследване, което се вписва напълно в представите на научната колегия за издръжан научен труд.

Цялостната оценка на научния труд, базирана на значимостта на избраната тема, неговата структура, съдържание и теоретични обобщения, дават основание да се приеме, че в него се съдържат предвидените в чл. 37, ал. 1 и 2 от ППЗРАСРБ научни и научно-приложни резултати с характер на приноси, създаващи условия за решаване на сериозни проблеми в развитието на теорията за сигурност.

С пълна убеденост давам *положителна* оценка на представения дисертационен труд, който отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ, за присъждане на научната степен „доктор на науките“.

Високото качество на дисертационния труд и дефинираните в него приноси ми

позволяват да предложи на членовете на уважаемото научно жури да вземат решение за присъждането на научната степен „доктор на науките“ в област на висшето образование 9. „СИГУРНОСТ И ОТБРАНА“, Професионално направление 9.1. „НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ“ на полк. доц. д-р Румен Маринов за дисертационния труд "Динамика на военната сигурност в променящата се среда за сигурност".

20.07.2024 г.
гр. Шумен

Член на журито: /Димитров/
(Звание, подпис, фамилия)

VASIL LEVSKI NATIONAL MILITARY UNIVERSITY

5000 city Veliko Tamovo, 76 Bulgaria Blvd.

Phone: (062) 618 822; fax: (062) 618 899; e-mail: nvu@nvu.bg

STANDPOINT

by Prof. Dr. Dimitar Saltyrov Dimitrov

Shumen University "Bishop Konstantin Preslavski"
"Faculty of Technical Sciences"

of the dissertation of **colonel associate professor**
Rumen Angelov Marinov, PhD

on the topic: **"DYNAMICS OF MILITARY SECURITY IN THE
CHANGING SECURITY ENVIRONMENT"**

presented for the acquisition of the scientific degree "Doctor of Sciences"

in the field of higher education 9. "SECURITY AND DEFENSE",
Professional direction 9.1. "NATIONAL SECURITY"

Grounds for presenting the opinion: Order No. RD-06-136/04.07.2024. of the Commandant of National University "V. Levski" regarding the appointment of a scientific jury for the defense of a dissertation work.

1. Relevance and significance of the scientific problem being developed

The dissertation work is very well structured in accordance with the set objective, research tasks, thesis, object and subject of research and reflects the author's approach to the topic. It consists of an introduction, five sections, a conclusion, a list of references and appendices with a total volume of 525 pages and includes 32 tables and 81 figures.

203 main literary sources were used in the study. Of these, 38 normative acts, 63 Cyrillic titles, 68 Latin sources and 34 are Internet sources.

The introduction defines the object, the subject, the purpose, the main research tasks of the study, the methodology and the thesis of the study, namely - the growing role of national security and the influence of the changing security environment on the dynamics of the country's military security. Examining these dynamics is essential to understanding the complexity of the security environment and the potential impact on military security. This topic is given the attention it deserves in the presented dissertation.

There are no similar studies on the topic of the presented dissertation. The problem analyzed by Col. Assoc. Dr. Rumen Marinov is characterized by its complexity and multi-layered nature.

The author has in-depth theoretical knowledge and practical experience in the field of professional direction and scientific specialty in which he developed the dissertation work.

A nation's security is paramount, but it should not come at an exorbitant cost. It is proposed to find a balance between the necessary capabilities and the available resources. The thesis under consideration scientifically defends the approach to achieve a cost-effective balance that will lead to the improvement of the institutional basis, organizational structure, training and scientific research of the national security system. To ensure that the reorganization of the security subsystems of the European Union and NATO is effective, balanced and controlled, the author proposes a continuity of planning approach. This approach lays the foundation for a stable and sustainable security system.

Therefore, *the problems analyzed in the dissertation have scientific and practical significance*, because they influence the overall understanding of the dynamics of military security by revealing neglected factors that have an impact on the national security of the Republic of Bulgaria.

Conventional and innovative methods were used in the development of the dissertation work and to achieve the research thesis. To the former we can refer to analysis and synthesis, critical research, systematic, factorial and comparative analysis, and to the latter - multidisciplinary approach, use of phenomenological methods, use of interpretive interpretation, application of statistical techniques, validation and application of research results, as well as conducting risk analysis and management.

Due to the interdisciplinary nature of the chosen topic, the set goals and tasks, the doctoral student has developed the dissertation under adequately selected limitations that must be taken into account.

The candidate Col. Assoc. Dr. Rumen Angelov Marinov meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for the Implementation of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria for the acquisition of the scientific degree "Doctor of Sciences".

2. Evaluation of the scientific results and contributions of the dissertation work.

The scope of the research (the research thesis, the object, the subject, the goal and the research tasks, as well as the achieved results) give grounds for this dissertation to be qualified as *scientific and practical*.

Dissertation research enriches the available knowledge, methodological approaches, conceptual interpretations and conceptual apparatus in the considered subject area. The contributions that I find in the dissertation submitted to me for the preparation of an opinion have a scientific and scientific-applied nature and can be referred to the group "development of new methodologies and models" and the group "enrichment of existing knowledge". They also contain relevant elements of scientific novelty.

I argue for my overall positive assessment, emphasizing the main and significant scientific and scientific-applied contributions described below. I accept the wording of the dissertation's contributions (page 52 of the abstract), which adequately reflect his research achievements.

The main scientific and scientific-applied results achieved in the dissertation work can be systematized as follows:

The theory of security has been enriched by defining the content of national and military security, and statistical methods have been used to determine the state of national security of the Republic of Bulgaria.

The relative weight of influence of the subsystems of national security according to the hierarchy method was determined and a matrix was created to evaluate the subsystems of national security.

A methodology for determining the dynamics of national security has been adapted and various models for state security have been analysed.

The priorities for the influence of the subsystems building the national security of the Republic of Bulgaria by 2023 have been determined, obtained through a survey of an expert panel.

A system of criteria has been developed to evaluate the hierarchy of influence of the subsystems of the country's national security system.

An optimal option for determining the state of military security of the country is proposed, through the military budget, the state of military and national security of the country is predicted.

By the method of the war games, strategies were developed for the behavior of the Republic of Bulgaria in ensuring the national security of the country.

A methodology for determining the dynamics of military security at the simultaneous action of two reasons for changing the security environment in a given region of the world has been approved.

The main scientific and scientific-applied contributions in the dissertation have been reflected in the publication activity of the author.

The theory of the dynamics of military security in a changing environment has been expanded through the proposed adequate recommendations for the preservation and development of Bulgaria's scientific and technical capacity for new technologies for the protection of national security.

Improving coordination with governing bodies and the functioning of the national security protection system.

Development of a methodology for assessing the military security of the Republic of Bulgaria based on the military budget, its rational spending and options for the country's behavior in the face of various threats to national security.

It can be added here that, in a certain sense, the author's analytical and interpretive skills sufficiently compensate for the theoretical deficits in the socio-management science of the developed problem.

On the topic of the dissertation development, the candidate has attached a list of 14 titles of publications in peer-reviewed journals that directly correspond to the topic of the dissertation work and reveal the doctoral student's competence in the scientific field in which the dissertation was developed. In terms of genre, they are mainly reports presented at university scientific conferences.

Post analysis provides the following insights:

1. The publications were created and published over a relatively long period (seven years), presented in various forums, which illustrates the duration of the author's interest in the topic.
2. Eight of the publications were published in Bulgarian and six in English.
3. Of the 14 titles offered, 11 are authored and 3 co-authored.
4. The publications are related to the dissertation work and reveal the competence of the doctoral student in the scientific field in which the dissertation was developed.
5. A way was sought to make the achieved results accessible and usable both for the scientific community and for students.

The established results justify the formation of a high evaluation for the scientific production applied to the dissertation development. It can be confidently considered that it provides the necessary publicity for research.

I believe that the developed dissertation work is the personal work of Col. Assoc. Dr Rumen Angelov Marinov and meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for the Application of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria.

3. Critical notes

The dissertation meets the requirements for this kind of scholarly work, and I have no critical remarks about it and the accompanying papers it materials by the procedure for obtaining the scientific degree "Doctor of Sciences " of Col. Assoc. Dr Rumen Angelov Marinov.

The results of the dissertation work can and should be used to update the study programs for bachelor's and master's degree for students and cadets.

I recommend the author in his future research work to continue the research on the issues of the dissertation work. Potential for this is the training of doctoral students under his supervision.

I recommend the presented scientific and scientific-applied productions and recommendations to be promoted widely and by different means, in order to ensure the most opportunities for introduction into practice.

The author should continue his efforts in the search for opportunities to popularize the results of his research work in prestigious international publications, indexed in the world bibliographic and scientometric systems.

4. Conclusion

The dissertation work is distinguished by relevance, theoretical and methodological soundness, choice of methodological tools and the possibility of practical application of the obtained results.

Represents a significant and original contribution to science, in particular in the field of higher education 9. "SECURITY AND DEFENSE", Professional direction 9.1. "NATIONAL SECURITY"

It can be concluded that the presented dissertation meets the requirements of the ZRASRB and PPZRASRB for the acquisition of the scientific degree "Doctor of Sciences" by its author Col. Assoc. Dr. Rumen Marinov.

5. Evaluation of the dissertation work

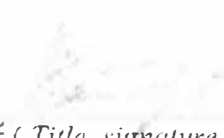
The dissertation meets the formal requisite requirements of Art. 27, para. 1 RILDASRB, and the development of the individual problems in the dissertation is a linguistically and stylistically sound scientific study that fully fits into the ideas of the scientific board for a sound scientific work.

The overall assessment of the scientific work, based on the significance of the chosen topic, its structure, content and theoretical summaries, give grounds to assume that it contains the provisions provided for in Art. 37, para. 1 and 2 of RILDASRB scientific and scientific-applied results with the nature of contributions, creating conditions for solving serious problems in the development of security theory.

With complete conviction, I give *a positive* assessment of the presented dissertation work, which meets the requirements of LDASRB and RILDASRB, for awarding the scientific degree "Doctor of Sciences".

The high quality of the dissertation work and the contributions defined in it allow me to propose to the members of the respected scientific jury to decide on the awarding of the scientific degree " *Doctor of Sciences* " in the field of higher education 9. "SECURITY AND DEFENSE", Professional direction 9.1. "NATIONAL SECURITY" to Col. Assoc. Dr. Rumen Angelov Marinov for the dissertation "Dynamics of military security in the changing security environment".

20.07.2024
the city of Shumen

Member of the jury : /Dimitrov/
< (Title, signature , surname)